

ACC. N:R. Me. 7724:1-7.

Landskap: Halland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: _____ Adress: Domänintendenten
Socken: FALKENBERG Berättat av: Gustaf Birger Hellman
Uppteckningsår: 1941 Född år 1859 i Alfshög

Adress: Storgatan 2, Falkenberg. Födelsedag: 15/1

Julen.	s. 1.
Nyåret.	s. 2.
Stjärngossar.	s. 2.
Vårfrudagen.	s. 2.
Fastlagen.	s. 2.
Knutagubbar och Knutabrev.	s. 2.
Staffansritt.	s. 3.
Påskan.	s. 3.
Valborgsmässoafton.	s. 3.
Kristi Himmelfärdsdagen.	s. 4.
Pingst.	s. 4.
Mårten.	s. 4.
Lucia.	s. 4.
Halländska matseder.	s. 4.
Marknader.	s. 5.
Ljusinbringningsfesten okänd.	s. 6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M 7724 : 1

Landskap: Halland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Sockern: Falkenberg Berättat av: Hellman
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen.

-Hemma i mitt hem hade vi alltid julhalm, och i den lekte vi jullekar såsom Filidaskus. En stol stjälpes omkull på golvet, och sedan skulle två pojkar kämpa. Den ene låg på ena sidan, den andre på andra sidan. Av långhalm flätades ihop en dagg, med vilken de slog.

-Vill du känna på Filidaskus?, sporde den ene samt slog till. Den andre skulle då försöka undvika slaget, men ingen av de två fick släppa greppet i stolen. Sedan var det den andres tur att slå. Det gällde att höra på ljudet var den som slog stod, ty de hade förbundet för ögonen. Så lekte vi en annan lek som hette "Vattna bocken", och den gick till på det viset att den som skulle utsättas för leken skulle vara någon som inte sett den förut. Hemma hos oss hade vi en gång en ny dräng, som inte varit med förut. Vid leken hade de nämligen blånor, som hängdes i munnen på karlen. Det skulle föreställa helskäg. Så kom de med ett glas vatten, och han skulle försöka dricka ut glaset utan att blöta skägget. Vid vardera sidan stod två karlar med ljus, och dessa tände alldeles oväntat på blånorna, så att skägget tog eld. Det var konstigt att det inte tog eld i hela karlen, tycker jag nu efteråt. Men jag hörde aldrig talas om någon som brände sig! Ja, det var "Vattna bocken", det. I julhalmen lekte vi och brottades och togs, men det var ute på landet - inte inne i Falkenberg. Julgran hade vi alltid hemma hos oss, men julträd minns jag inte. Apropå julhalm så hade vi det 1865, ifall att jag skall säga något bestämt årtal. Då bodde vi i en gammal gård. Far köpte många bondgårdar, som han slog ihop. Julklappar

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No. 7724:2.

Landskap: Halland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: _____ Adress: _____
Socken: Falkenberg Berättat av: Hellman
Uppteckningsår: 1941 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hade vi också. Det höll en gång på att bli slagsmål mellan pap-
pas drängar och nämndemännens pojkar, som hittat på att skicka
honom en elak klapp. De skar nämligen av en liten svinarumpa
och skickade!

✓ Nyåret

sköts inte in.

✓ Stjärngossar

minns inte jag, men jag bodde ju på landet, så det är inte omöj-
ligt att det förekom sådana inne i Falkenberg.

✓ Vårfrudagen.

Ingenting, utom det att vi på Fruedagen den 25 åt våfflor. Än i
dag brukar vi äta våfflor den dagen.

✓ Fastlagen.

-Slå katten ur tunnan har inte förekommit här uppe. Men vi
hade bullar på måndagen.

✓ Knutagubbar och Knutabrev.

-Vid Knut brukade de på landet klä ut en gubbe. Figuren satte
de sedan utanför dörren, så att husets invånare måste stöta på
den. Till gubben hörde också ett brev, ett Knutabrev med elak-
heter och oförskämdheter till mottagaren.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 7724:3

Landskap: Halland Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Adress:
 Socken: Falkenberg Berättat av: Hellman
 Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Staffansritt

förekom i Vessige. En dräng i Vessige brukade rida från Korndals gåre, och denne dräng fick sedan heta "Staffan" för att han red så bra.

✓ Påsken.

-Påskeldar hade de förr och det ha de än i dag. Nu är det mest pojkar som stå för dessa. Här är 1. "Backalaget" vid Strandbackarna, 2. Bøljan 3. Östra Gärdet 4. Hätting 5. Arvidstorp och Stafsinge. De börja redan vid jul och tigg julgranarna och sedan samla de undan för undan allt bråte de kan komma över till påskbålen. Ett år räknade vi vid Stafsinge lycka 90 eldar kring Falkenberg. De brukar då också s k j u t a. Däremot förekommer aldrig eldar på Valborgsmässoafton eller vid midsommar.

Vid påskafton satte en gång snickare August Larsson eld på en hel ö.

✓ Valborgsmässoafton

går de och "sjunger för ägg". Det gjorde de i äldsta tid, och det gör de än. "Maj är välkommen" och "Sommaren är ljuvlig för ungdomen" heter det då. Några gröna kvistar ha de inte med sig, men ibland klä de också ut sig till gummor etc. och en del äro sotade i ansiktet. Vi brukade också tappa björkarna då. Vi hängde flaskor kring träden. Jag har själv varit med om det. Det var gott med sav, och den ansågs dessutom ge styrka - man sade att man tappade kraften ur träden. "an fick styrka när naturen vaknade till liv.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7724:4

Landskap: Halland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Socken: Falkenberg Berättat av: Hellman
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Kristi Himmelsfärdsdagen
var första fiskedagen och förste bararmardagen på landet. Frun-
timren tog då av sig blusen med långa armar. Men Kristi Himmels-
färdsdagen var också första barfotadagen.

✓ Pingst.
-Vid pingst majade vi. Kärrgrönt togs då in./kärrgrönt=grönt
björkris/.

✓ Mårten.
-Mårten firades med gås eller anka. Risgröt hade aldrig vi.
De som inte hade råd med gås eller anka, hade höna eller tupp.

✓ Lucia
firades inte så mycket förr som nu. Nu ha alla möjliga och
o möjliga föreningar Luciabrud, som bjuder på kaffe.

Halländska matseder.
-Vid midsommar hade de alltid spettkaka. Något som är utmärkan-
de för Halland är också långkålen vid jul. Långkål är stekt
grönkål. Så hade vi julskinka till den. Opp i grytan förekom
också på julafton, men inte bara då utan även nyårsäfton och
trettonafton. På somliga ställen var de då i köket, och hela
familjen doppade i grytan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7724:6

Landskap: Halland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Socken: Falkenberg Berättat av: Hellman
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skulle in där och ha sig en styrketår. De slog upp stånd på marknadsplatsen, och folket skickade dit sina pojkar och flickor för att hjälpa till. Tredje dagen gjorde gästgivarfolket fest för alla som hjälpt till. De hjälpte till med alla stånden.

Gunnarps marknad hade intefullt samma folkliv som Sjönevads. Den lever dock kvar och hålles ett par dar efter Sjönevads marknad. Men som sagt även Sjönevads marknad har "gått bort" mycket och har nu ingen betydelse. Sjönevads marknad hölls den 3:e tisdagen i september, Gunnarps den tredje fredagen i samma månad och i Falkenberg var det alltid den tredje onsdagen i april och september.

✓ Ljusinbringningsfesten

känner jag inte till.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 7724:7

Landskap: Halland Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Socken: Falkenberg Berättat av: Hellman
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jordbruk i Falkenberg.

-I min barndom hade de jordbruk allihop här i Falkenberg! Här fanns bara Storgatan, och det var gamla landsvägen. Där låg hus vid hus, men varje tomt hade sin jordlycka. Åkerjorden låg spridd på olika håll. En bit kunde ligga på Östra Gärdet, en på Västra Gärdet och en bit på allmanningen. Gården låg med långsidan = boningshuset utåt landsvägen och med flyglarna/stall, fähus och svinstia/inåt. De hade del i mossen också. Alla tomter hade dock inte lika stora jordbitar. En handlare, som t.ex. blev ekonomiskt välsituerad kunde köpa tomter av andra. Det gjorde t.ex. Hallberg. Detta gjorde att fastigheterna blevo olika stora.

En kusin till min far, Anders Hellman, hade tio kor. Han hade köpt ihop jordbitar. Varje tomtägare hade eljest en häst och ett par tre kor, det var det normala, men handlarna såsom Hallberg och Rörbeck hade "köpt ihop" bitar och hade ett ganska stort jordbruk. Prästgården hade två hästar och en tre till fyra kor. Jordbruket drevs bara som bisyssla. På gatorna såg man då ofta transporter av kor, vilka skulle ut på bete eller hem därifrån. Korna hade tjuderet virat om hornen, och en piga eller en dotter i huset men oftast ett fruntimmer ledde korna. De voro på väg ut för att sätta djuren på bete. Man mötte också ofta hölass och sädeslass på gatorna. Jag minns mycket väl, att jag på vintern hörde hur spannmålen tröskades med slaga. Det kunde man höra rätt ofta om vintermornarna.

Skriv endast på denna sida!